

APELACIONI SUD BRČKO DISTRIKTA
BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 96 0 K 005425 10 Kž
Brčko, 01.10.2010. godine

U IME BRČKO DISTRIKTA BOSNE I HERCEGOVINE!

Apelacioni sud Brčko distrikta Bosne i Hercegovine u vijeću sastavljenom od sudaca Ruže Gligorević, kao predsjednika vijeća, Ilje Klaić i Maide Kovačević, kao članova vijeća, uz sudjelovanje Biljane Vasiljević, kao zapisničara u kaznenom predmetu protiv optuženog P.R. zv. R. iz B., zbog kaznenog djela Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz članka 144. i kaznenog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz članka 142. stavak 1. preuzetog Kaznenog zakona bivše SFRJ, odlučujući o žalbama Tužitelja Brčko distrikta Bosne i Hercegovine i branitelja M.Z., odvjetnika iz B. izjavljenim protiv presude Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 0 K 005425 09 K od 28.05.2010. godine, na javnoj sjednici kaznenog vijeća održanoj dana 30.09.2010. godine u nazočnosti Tužitelja Brčko distrikta Bosne i Hercegovine Amele Mustafić, optuženog P.R. i njegovog branitelja M.Z., odvjetnika iz B., donio je i javno objavio dana 01.10.2010. godine, slijedeću

P R E S U D U

I Djelomično se uvažavaju žalbe Tužitelja Brčko distrikta Bosne i Hercegovine i branitelja optuženog P.R.-odvjetnika M.Z. iz B. i preinačava presuda Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 0 K 005425 10 K od 28.05.2010. godine u pogledu utvrđenih kazni, tako što se optuženom P.R. iz B., zbog počinjenja kaznenog djela Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz članka 144. preuzetog Kaznenog zakona bivše SFRJ za koje je točkom 1. prvostupanjske presude oglašen krivim, utvrđuje kazna zatvora u trajanju od 2 (dvije) godine, a za kazneno djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz članka 142. stavak 1. preuzetog Kaznenog zakona bivše SFRJ za koje je točkom 2. do 8. prvostupanjske presude oglašen krivim, utvrđuje kazna zatvora u trajanju od 4 (četiri) godine, pa ga ovaj sud za oba kaznena djela temeljem članka 48. preuzetog Kaznenog zakona bivše SFRJ osuđuje na JEDINSTVENU KAZNU ZATVORA U TRAJANJU OD 5 (PET) GODINA I 6 (ŠEST) MJESECI.

II U pogledu odluke suda o uračunavanju pritvora optuženom u izrečenu kaznu, odštetnog zahtjeva oštećenih i plaćanja troškova kaznenog postupka prvostupanjska presuda ostaje nepromijenjena.

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu Osnovnog suda), broj 96 0 K 005425 10 K od 28.05.2010. godine, optuženi P.R. zv. R. iz B. oglašen je krivim da je radnjama pobliže opisanim u točki 1. izreke navedene presude počinio kazneno djelo Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz članka 144. preuzetog Kaznenog zakona bivše SFRJ (u daljem tekstu KZ bivše SFRJ), za koje mu je prvostupanjski sud utvrdio kaznu zatvora u trajanju od 1 (jedne) godine, a radnjama opisanim u točkama 2. do 9. izreke navedene presude, kazneno djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz članka 142. stavak 1. preuzetog KZ bivše SFRJ, za koje mu je prvostupanjski sud utvrdio kaznu zatvora u trajanju od 5 (pet) godina, te za oba kaznena djela primjenom članka 5., 33., 38., 41. i 48. preuzetog KZ bivše SFRJ optuženog osudio na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 5 (pet) godina i 6 (šest) mjeseci. U izrečenu kaznu zatvora optuženom je na temelju članka 50. preuzetog KZ bivše SFRJ uračunato vrijeme provedeno u pritvoru počevši od 21.12.2009. do 22.12.2009. godine. Oštećeni E.H., F.Č., M.Ć., Š.H., E.I., S.I., Dž.D., S.K., S.D., E.Dž. i S.R. su sa odštetnim zahtjevom upućeni na parnicu. Istom presudom optuženi je obvezan da na ime troškova kaznenog postupka plati iznos od 1.096,00 KM i paušal za rad suda u iznosu od 100,00 KM sve u roku 3 mjeseca po pravomoćnosti presude pod prijetnjom prisilne naplate.

Protiv navedene presude žalbe su blagovremeno izjavili Tužitelj Brčko distrikta BiH (u daljem tekstu tužitelj) i branitelj M.Z., odvjetnik iz B.. Podneskom od 28.06.2010. godine branitelj M.Z., odvjetnik iz B. (u daljem tekstu branitelj) dao je odgovor na žalbu tužitelja, a tužitelj je podneskom broj KT-RZ-8/09 od 02.07.2010. godine dao odgovor na žalbu branitelja optuženog. Tužitelj prvostupanjsku presudu pobija zbog povrede kaznenog zakona iz članka 296. stavak 1. točka b. Zakona o kaznenom postupku Brčko distrikta BiH (u daljem tekstu ZKP Bd BiH) i odluke o kaznenopravnoj sankciji iz članka 296. stavak 1. točka d. ZKP Bd BiH, a branitelj navedenu presudu pobija zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, zbog povrede kaznenog zakona i odluke o kaznenopravnoj sankciji i troškovima kaznenog postupka.

Na javnoj sjednici kaznenog vijeća ovog suda održanoj dana 30.09.2010. godine tužitelj i branitelj optuženog su ostali u svemu kod navoda iz pismeno izjavljenih žalbi, odnosno kod datih odgovora na žalbe.

Ovaj sud je ispitao prvostupanjsku presudu u smislu članka 306. ZKP Bd BiH, nakon čega je odlučio kao u izreci ove presude zbog razloga koji slijede:

Nije u pravu tužitelj kada u žalbi tvrdi da je prvostupanjski sud donošenjem pobijane presude povrijedio kazneni zakon u korist optuženog na način da nije prihvatio pravnu kvalifikaciju kaznenih djela koja se optuženom stavljaju na teret u potvrđenoj optužnici, pa je umjesto da optuženog oglasi krivim zbog počinjenja kaznenog djela Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz članka 175. stavak 1. točka a. i b. Kaznenog zakona Bosne i Hercegovine i kaznenog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz članka 173. stavak 1. točka c. i f. istog Zakona, istog oglasio krivim za istoimena kaznena

djela, ali prema odredbama preuzetog Kaznenog Zakona bivše SFRJ zasnivajući takovu svoju odluku na primjeni članka 4. preuzetog KZ bivše SFRJ, jer se prema stajalištu prvostupanjskog suda radi o primjeni zakona koji je važio u vrijeme počinjenja kaznenog djela, odnosno koji je blaži za počinitelja, iako je po mišljenju tužitelja u konkurenciji ova dva zakona za počinitelja blaži Kazneni Zakon Bosne i Hercegovine. Ovakovo svoje stajalište tužitelj je detaljno obrazložio u podnesenoj žalbi pozivajući se na sve relevantne međunarodne standarde iz članka 7. stavak 2. Evropske Konvencije o ljudskim pravima i temeljnim slobodama, međutim time po ocjeni ovog suda nisu dovedeni u pitanje razlozi prvostupanjskog suda dati povodom pravne ocjene kaznenopravnih radnji za koje je optuženi oglašen krivim i njihovog kvalificiranja po odredbama kaznenog zakona koji je važio u vrijeme počinjenja tih radnji, odnosno kao kazneno djelo Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz članka 144. i Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz članka 142. stavak 1. preuzetog Kaznenog zakona bivše SFRJ. Naime, pitanje vremenskog važenja kaznenog zakona, odnosno obvezne primjene blažeg kaznenog zakona, utvrđeno je člankom 4. preuzetog KZ bivše SFRJ („Službeni list SFRJ“, broj 44/76), odnosno člankom 5. KZ Bd BiH i KZ BiH, tako što je u sva tri ova kaznena zakona propisano da će se prema počinitelju kaznenog djela primjeniti zakon koji je bio na snazi u vrijeme počinjenja kaznenog djela, a ako se poslije počinjenja kaznenog djela zakon jednom ili više puta izmijeni, primjenit će se zakon koji je blaži za počinitelja. Polazeći od ovog načela prvostupanjski sud se pravilno ocijenio da je u konkretnom slučaju za optuženog povoljniji (blaži) kazneni zakon koji je istodobno bio na snazi i u vrijeme počinjenja kaznenih djela koja se optuženom stavljaju na teret od Kaznenog zakona Bosne i Hercegovine iz prostog razloga što je preuzeti Kazneni zakon bivše SFRJ u članku 144. i 142. za navedena kaznena djela propisao kaznu zatvora od najmanje 5 godina, dok za ista djela Kazneni zakon BiH propisuje kaznu zatvora od najmanje 10 godina (ili dugogodišnji zatvor). Stim u svezi je potrebno još naglasiti da nije sporno da je preuzeti KZ bivše SFRJ pored kazne zatvora od najmanje 5 godina za navedena kaznena djela propisivao i smrtnu kaznu (ili smrtna kazna), međutim pri tomu je nužno imati na umu da je potpisivanjem Općeg okvirnog sporazuma o miru u BiH (Dejtonski sporazum) i stupanjem na snagu Ustava BiH smrtna kazna kao najteža vrsta kazne koja je propisana tim zakonodavstvom u potpunosti ukinuta. Pravni osnov za ukidanje smrtno kazne se zasniva na članku II stavak 2. Ustava koji propisuje izravnu primjenu Evropske konvencije o ljudskim pravima i temeljnim slobodama, a time i njenog protokola broj 6. „o ukidanju smrtno kazne“ (1983.), odnosno protokola 13. (2002.) kojim je smrtna kazna bezuvjetno ukinuta, kao i Drugog fakultativnog protokola uz Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima (1989.), kojim je takođe smrtna kazna bezuvjetno ukinuta. Ovdje je važno naglasiti da Bosna i Hercegovina prigodom ratifikacije navedenih međunarodnih dokumenata nije stavila nikakvu rezervu u pogledu primjene navedenih dokumenata u domaćem pravnom poretku, tako da sobzirom na njihovu supremaciju u odnosu na domaće zakonodavstvo, po ocjeni ovoga suda nije bilo nužno donošenje izmjena i dopuna preuzetog KZ bivše SFRJ kojim bi se eventualno brisale odredbe vezane uz izricanje smrtno kazne, da bi se on mogao smatrati blažim kaznenim zakonom za počinitelja u odnosu na aktualni Kazneni zakon Bosne i Hercegovine, kako to u žalbi neosnovano ističe tužitelj.

U svezi naprijed iznesenog neosnovano se tužitelj u žalbi poziva na članak 4.a. Kaznenog zakona Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 3/03, 32/03, 37/03, 54/04, 61/04 i 30/05), koji omogućava izuzetno odstupanje od principa predviđenih člankom 4. istog Zakona, kao i odstupanje od principa primjene blažeg zakona u postupcima koji se vode zbog kaznenih djela predviđenih međunarodnim pravom. Naime, točno je da članak 4.a. KZ BiH propisuje odstupanje od načela zakonitosti (članak 3.) i vremenskog važenja kaznenog zakona (članak 4.), na način da omogućava suđenje ili kažnjavanje bilo koje osobe za bilo koje činjeno ili nečinjeno koje je u vrijeme kada je počinjeno predstavljalo kazneno djelo u skladu sa općim načelima međunarodnog prava, međutim, po ocjeni ovoga suda ova odredba se nikako ne bi mogla odnositi na takove radnje koje su u vrijeme kada su poduzete pozitivnim kaznenopravnim propisima koji su važili na teritoriju države u kojoj su poduzete, bile propisane kao kaznena djela, tako da se ovaj izuzetak može isključivo odnositi na one radnje činjenja ili nečinjenja koje u vrijeme njihovog poduzimanja pozitivnim kaznenim zakonodavstvom zemlje u kojoj su poduzete nisu bile predviđene kao kaznena djela, a po općim načelima međunarodnog prava su predstavljale kažnjivo djelo. Kako su kaznenopravne radnje koje se optuženom P.R. izrekom pobijane presude stavljaju na teret u vrijeme njihovog počinjenja Kaznim zakonom bivše SFRJ bile propisane kao kaznena djela Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz članka 144. i Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz članka 142. stavak 1., po ocjeni ovoga suda odredbe članka 4.a. KZ BiH u konkretnom slučaju ne bi mogle predstavljati valjan pravni osnov na temelju kojeg bi se u pogledu kaznenopravnih radnji za koje je optuženi prvostupanjskom presudom oglašen krivim mogle primjeniti odredbe članka 175. stavak 1. točka a. i b. i 173. stavak 1. točka c. i f. Kaznenog zakona BiH.

Nadalje analizirajući obrazloženje prvostupanjske presude u pogledu bitnih povreda odredaba kaznenog postupka na koje se ukazuje u žalbi branitelja M.Z., odvjetnika iz B., ovaj sud nije našao da je prvostupanjska presuda obuhvaćena bitnom povredom odredaba kaznenog postupka iz članka 297. stavak 1. točka k. ZKP Bd BiH, odnosno da u pobijanoj presudi nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama. Naime, prvostupanjski sud je u opsežnom obrazloženju pobijane presude naveo sve dokaze (pa i materijalne) koje je proveo tijekom prvostupanjskog postupka detaljno iznoseći njihov sadržaj prigodom obrazlaganja činjenica koje su utvrđene na temelju svakog od provedenih dokaza, pa tako i u pogledu vojne knjižice optuženog na kojoj se u žalbi poziva optuženi, tvrdeći da je sud nije na odgovarajući način cijenio, jer bi u suprotnom zaključio da se optuženi u vrijeme većine počinjenih kaznenopravnih radnji koje mu se stavljaju na teret nije nalazio na vojnom rasporedu u kasarni B..Razlozi prvostupanjskog suda povodom odlučnih činjenica su jasni i u cijelosti zasnovani na pravilnoj ocjeni sadržaja provedenih dokaza, zbog čega ih prihvata i ovaj sud, tako da nemaju osnova tvrdnje iznesene u žalbi branitelja da pobijana presuda ne sadrži razloge o odlučnim činjenicama.

U pogledu činjeničnog stanja na kome je prvostupanjski sud zasnovao pobijanu presudu ovaj sud nalazi da je ono potpuno i pravilno utvrđeno i da se zasniva na pravilnoj interpretaciji sadržaja provedenih dokaza tijekom prvostupanjskog postupka, tako da se neosnovano u žalbi branitelja prigovara da prvostupanjski sud nije na odgovarajući način

cijenio iskaze svjedoka B.G., T.M., S.L., B.P. i I.J., prigodom utvrđenja važnih činjenica vezanih uz kaznenopravne radnje opisane u točki 1. izreke presude, koje se odnose na zlostavljanje ratnog zarobljenika E.H. Stim u svezi, po ocjeni ovoga suda, pogrešno branitelj pokušava dovesti u pitanje pravilnost utvrđenog činjeničnog stanja u pogledu radnji opisanih u točki 1. izreke presude pozivajući se na iskaze naprijed navedenih svjedoka, jer navedeni svjedoci doista nisu imali izravnih saznanja o onome što se optuženom P.R. stavlja na teret kada je u pitanju zlostavljanje ratnog zarobljenika E.H., tako da ih opravdano prvostupanjski sud i nije mogao uzeti u obzir kao relevantne za utvrđivanje odlučnih činjenica u pogledu kaznenopravnih radnji opisanih u točki 1. izreke pobijane presude. Tako se svjedok B.G. uopće ne sjeća da je bio zarobljen zajedno sa oštećenim E.H. što u krajnjem i nije od odlučnog značaja sobzirom da je potpuno nesporno da je oštećeni E.H. bio pripadnik postrojbi Armije BiH i da je zarobljen 13.09.1992. godine, dok se svjedok T.M. u svom svjedočenju nije izjašnjavao na okolnosti boravka optuženog u kasarni u Brčkom, nego je samo posvjedočio da je „koliko se sjeća i P.R. sa njim bio na liniji u I. za vrijeme akcije na B. 12. i 13.09.1992. godine“. Na isti način su o boravku optuženog na bojišnici u zaseoku I. govorili i ostali svjedoci, međutim, ni jedan od njih se nije mogao izjasniti o ponašanju i boravku optuženog u kasarni u Brčkom gdje se dešavalo zlostavljanje privedenih civila, odnosno ratnog zarobljenika E.H., tako da njihovi iskazi ma kakvi oni bili nisu imali nikakvog značajnijeg utjecaja na pravilnost utvrđenog činjeničnog stanja.

Također su u potpunosti neosnovani žalbeni navodi branitelja u pogledu zlostavljanja oštećenog E.H. kada tvrdi da niko od saslušanih svjedoka nije vidio da je optuženi P.R. na opisani način tukao i zlostavljao oštećenog E.H. i da se sve činjenice vezane uz zlostavljanje ovog zarobljenika zasnivaju na „sistemu rekla-kazala“. Naime, pored detaljnog i uvjerljivog svjedočenja oštećenog E.H., koji je potvrdio da ga je premlaćivao i mučio optuženi P.R., prvostupanjski sud je proveo vještačenje po vještaku medicinske struke prof. dr Z.C. koji je na temelju autentične medicinske dokumentacije o povrijeđivanju oštećenog, potvrdio da je oštećeni E.H. pretrpio povrede koje su i do danas ostavile jasan trag na njegovom tijelu koji potvrđuje da su povrede nanošene upravo onako kako je u svom svjedočenju objasnio sam oštećeni (opekline po bradi i nogama, ubodno-rezne rane po nogama i vratu). Pored toga da je doista navedene povrede oštećenom E.H. nanio optuženi P.R., pored samog oštećenog koji je optuženog prepoznao u sudnici, potvrdio je u svom iskazu također i oštećeni F.Č., koji je jedan vremenski period boravio zajedno u ćeliji sa E.H., iznoseći detalje oko mučenja oštećenog H. u cijelosti potvrdio, navodeći „da je P. i njemu kao i E.H. upaljačem palio bradu, stim što je E. te prilike palio i plastičnu vreću po tijelu“.

Iz istih razloga su potpuno neprihvatljivi žalbeni navodi branitelja kada tvrdi da se iz iskaza koje su pred sudom dali oštećeni F.Č. i M.Ć. ne može pouzdano zaključiti da je zlostavljao optuženi P.R., te da se isti takav zaključak može izvesti i u pogledu kaznenopravnih radnji koje se optuženom stavljaju na teret točkom 3., 7. i 8. izreke pobijane presude, jer po tvrdnjama branitelja optuženi u vrijeme kada su se prema kazivanju oštećenih ta zlostavljanja dešavala uopće nije boravio u kasarni u B. u koju je došao tek 08.06.1992. godine (dokaz vojna knjižica), odnosno u vrijeme pomenutih događaja da se optuženi nalazio na liniji bojišnice u zaseoku I. (D. R.). Ovakovo svoje

stajalište branitelj zasniva isključivo na podacima iz ovjerene kopije vojne knjižice optuženog P.R. u koju je upisan podatak da je optuženi došao u vojnu poštu broj... B. dana 08.06.1992. godine i da je na tom vojnom rasporedu bio sve do 04.02.1993. godine. Međutim, branitelj zanemaruje činjenicu da je o prisustvu optuženog u kasarni B. u svojstvu vojnog policajca tijekom maja i juna mjeseca 1992. godine, pored oštećenih posvjedočio i određeni broj svjedoka kao što su P.N., koji je obnašao dužnost zapovjednika vojne policije ... P. brigade Vojske Republike Srpske i da je u njegovoj postrojbi u maju i junu mjesecu 1992. godine bio raspoređen i optuženi P.R. kao vojnik na dosluženju vojnog roka. Pored navedenog svjedoka prisustvo optuženog kao vojnog policajca u kasarni B. potvrdio je i svjedok M.Đ. koji je također kao vojnik na dosluženju bio raspoređen u jedinicu vojne policije u kojoj se nalazio i optuženi P.R., gdje su zajedno bili tijekom maja i juna mjeseca 1992. godine, a svjedok M.T. u svom iskazu navodi da je postao pripadnik vojne policije u kasarni u B od 03.05.1992. godine i da su s njim u istoj postrojbi bili i mladi vojnici (vojnici na dosluženju vojnog roka), pa i P.R., koji je već bio pripadnik vojne policije kada je on došao u tu postrojbu. Imajući u vidu napred navedene iskaze i njihovu dokaznu snagu podaci koji su navedeni u vojnoj knjižici optuženog, po ocjeni ovog suda, nisu takve dokazne snage da bi mogla dovesti u pitanje istinitost iskaza napred navedenih svjedoka, tako da ratni raspored optuženog kako je naveden u vojnoj knjižici ne bi mogao biti vjerodostojan alibi optuženom da se u vrijeme počinjenja kaznenih djela koja mu se stavljaju na teret nije nalazio na vojnom rasporedu u postrojbi vojne policije u kasarni B., odnosno da nije mogao počinuti kaznenopravne radnje za koje se izrekom pobijane presude tereti.

Nadalje se u žalbi branitelja bezuspješno pokušava osporiti pravilnost utvrđenog činjeničnog stanja u pogledu kaznenopravnih radnji koje se optuženom stavljaju na teret u točki 2., 3., 4., 5., 6., 7. i 8. izreke pobijane presude, odnosno osporiti relevantnost iskaza oštećenih M.Ć., F.Č., Š.H., S.D., E.Dž., E.I., S.I., Dž.D. i S.K., tvrdnjama da o zlostavljanju ovih zatočenika nije bilo nikakvih konkretnih dokaza, kao što su očevici, medicinska dokumentacija ili sada vidnih posljedica zlostavljanja, koji bi potvrdili da ih je optuženi P.R. doista zlostavljao na način kako je to opisano u izreci prvostupanjske presude. Neprihvatljivost ovakovog stajališta branitelja se zasniva na već ranije obrazloženom razlogu zbog kojeg prvostupanjski sud, a i ovaj sud, nije prihvatio ovjerenu kopiju vojne knjižice optuženog kao dokaz koji bi mogao osporiti pravilnost utvrđenih činjenica u pogledu utvrđenja da je optuženi P.R. bio na vojnom rasporedu u kasarni B. u periodu maj-septembar 1992. godine u svojstvu pripadnika vojne policije. Pored toga napred iznesenom argumentacijom branitelja se ne može dovesti u pitanje valjanost i vjerodostojnost iskaza oštećenih naprosto zbog činjenice da oni nisu imali nikakvog posebnog razloga da lažno svjedoče da ih je optuženi zlostavljao jer ga većina njih nije poznavala od ranije, pa se zbog toga nameće logično pitanje zašto bi oštećeni lažno teretili čovjeka koga ne poznaju kada je pored optuženog u kasarni B. bilo još pripadnika vojne policije koje oštećeni spominju u daleko pozitivnijem kontekstu. Također nisu točne tvrdnje branitelja da su se zlostavljanja zatočenika od strane optuženog dešavala bez svjedoka i očevidaca, naprotiv oštećeni međusobno su bili u određenim slučajevima i svjedoci (očevici) zlostavljanja, tako je oštećeni E.H. u svom iskazu potvrdio da su oštećeni F.Č. i M.Ć. bili pretučeni od strane optuženog upravo onaj dan kad je on doveden u zarobljeništvo. Nadalje oštećeni Dž.D. u svom iskazu potvrdio

je da je optuženi P.R. njega i oštećenog S.K. pretukao policijskom palicom istoga dana kada su dovedeni iz L. B. u kasarnu da čiste krug i prateće prostorije. Na koncu sklonost optuženog zlostavljanju zatočenih osoba koje su dovođene u kasarnu u B. na rad potvrdio je i njegov zapovjednik P.N. koji je u svom iskazu naveo da je jedne prigode vodio jednog zarobljenog vojnika (oštećenog E.H.) na razmjenu i tom prigodom uočio povrede (opekline) na tijelu tog vojnika, te da mu je na njegov upit ko je to učinio odgovoreno „to je uradio R.“ (nadimak optuženog), kao i da je optuženi upravo zbog takvih i sličnih postupaka prekomandovan u drugu jedinicu.

Također su po ocjeni ovog suda potpuno neprihvatljivi žalbeni prigovori branitelja vezani uz manjkavost (nepostojanje) medicinske dokumentacije o povredama većine oštećenih, kao i odsustvo bilo kakvih vidnih i trajnih posljedica na vanjskom izgledu oštećenih koje bi upućivale da su dosta zlostavljani od strane optuženog, odnosno da sami oštećeni E.Dž. i S.D. u sudnici nisu mogli prepoznati optuženog kao osobu koja ih je zlostavljala 1992. godine u kasarni u B., što dokazuje da optuženi nije počinio kaznena djela za koja se tereti.

Ovakovi prigovori branitelja, ma koliko izgledali logični, po ocjeni ovog suda su zapravo potpuno neosnovani, ako se ima u vidu da su se kaznenopravne radnje koje se optuženom stavljaju na teret dešavale u vrijeme kada je grad B. već uveliko bio zahvaćen ratom u kojem je većina nesrpskog stanovništva koje nije izbjeglo, bila smještena u logor improviziran u L.B. i drugim objektima, gdje im je sloboda kretanja bila ograničena, tako da se osobe koje su evidentno zlostavljane u konkretnom slučaju iz straha za vlastiti život nisu smjeli, a ni imali komu, obratiti radi pružanja zdravstvene zaštite. Onima kojima je bilo nužno ukazati medicinsku pomoć zbog težine povrijeđa (E.H. i Š.H.) u pravilu o tomu nije sačinjavana odgovarajuća medicinska dokumentacija, što je u svom svjedočenju potvrdila i liječnica S.K., koja je početkom maja 1992. godine raspoređena zajedno sa kolegom S.M. u kasarnu u B. da radi u sanitetu. Navedena svjedokinja je potvrdila da su joj dovođene civilne osobe „u pratnji vojske na zbrinjavanje radi općih liječničkih intervencija, ali i radi kirurških intervencija“. Poznato joj je da je u sanitetu inače vođen protokol o prijemu bolesnika, ali joj nije poznato da li je za te osobe vođen posebni protokol. U takvoj situaciji, po ocjeni ovog suda, potpuno je neprimjereno očekivati da bi oštećeni o povredama koje su zadobili prigodom svog boravka u kasarni u B mogli imati relevantnu medicinsku dokumentaciju, pogotovu što su nakon „rada“ u kasarni u B u pravilu vraćani u L. B.

Isto tako bezuspješno branitelj pokušava osporiti da je optuženi počinitelj predmetnih kaznenih djela tvrdnjama da oštećeni E.Dž. i S.D. nisu mogli identificirati tko je u sudnici optuženi, jer je po ocjeni ovog suda to sasvim razumljivo i ne dovodi u pitanje vjerodostojnost iskaza ova dva svjedoka, kao niti svjedočenja ostalih oštećenih, iz prostog razloga što je sasvim prirodno da pojedini svjedoci zbog bolesti ili protoka stanovitog dužeg vremenskog perioda od događaja koji su predmetom ovog kaznenog postupka ne mogu prepoznati optuženog. Međutim, branitelj optuženog istodobno zanemaruje činjenicu da su, za razliku od Dž. i D., ostali oštećeni na potpuno pouzdan način opisali optuženog iz vremena kada ih je zlostavljao, a isto tako su ga na upit suda ili

tužitelja u sudnici tijekom prvostupanjskog postupka odmah prepoznali, iako su primjetili da se zbog proteka vremena (18 godina) znatno promijenio.

Također su po ocjeni ovog suda neprihvatljive tvrdnje branitelja da je neobično da na oštećenim danas nisu vidljivi tragovi svih tih povrijeda koje im je prema njihovom kazivanju nanio optuženi. Kada ovo tvrdi branitelj gubi iz vida da, osim u slučaju oštećenog E.H., premlaćivanje ostalih oštećenih nije nužno moralo ostaviti trajne posljedice koje bi bile vidljive i danas, zbog toga što premlaćivanje nije imalo za posljedicu destrukciju koštanog tkiva ili važnih vitalnih organa, nego se, prema kazivanju oštećenih, radilo o udaranju (policijskom ili bejzbol palicom, kundakom puške i vojničkim čizmama) po onim dijelovima tijela koja su prekrivena mekim tkivima, tako da su sve tada vidne povrede protekom vremena nestajale. Razloge nepostojanja medicinske dokumentacije kojom bi se objektivizirale posljedice zlostavljanja oštećenih, osim u slučaju E.H. i Dž.D., treba tražiti u činjenici da je većina oštećenih nakon povređivanja premještena iz logora L. B. u logor u B. nakon čega su razmjenjeni, uglavnom krajem 1992. godine i prvom polovinom 1993. godine, kada više objektivno i nije bilo moguće medicinski verificirati vrstu i težinu povreda koje su oštećeni zadobili prigodom evidentnog zlostavljanja od strane optuženog tijekom maja i septembra 1992. godine.

Na temelju svega do sada rečenog očigledno je da su žalbeni prigovori branitelja u pogledu bitnih povreda odredaba kaznenog postupka, kao i pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja u potpunosti neosnovani. Suprotno stajalištu branitelja na potpuno i pravilno utvrđeno činjenično stanje prvostupanjski sud je pravilno primjenio kazneni zakon na način da je kaznenopravne radnje opisane u točkama 1. do 9. izreke pobijane presude pravno kvalificirao kao kaznena djela Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz članka 144. i Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz članka 142. stavak 1. preuzetog Kaznenog zakona bivše SFRJ. Stim u svezi nisu do kraja jasne tvrdnje branitelja da je prvostupanjski sud povrijedio kazneni zakon na štetu optuženog, jer postoje okolnosti koje isključuju njegovu kaznenu odgovornost, odnosno da u njegovim radnjama nema elemenata kaznenih djela za koja je oglašen krivim, zato što ista nije ni počinio.

Nasuprot svega do sada rečenog osnovano se u žalbi tužitelja i branitelja navodi da je prvostupanjski sud povrijedio kazneni zakon u korist optuženog, kada je u pitanju žalba tužitelja, odnosno na štetu optuženog, kada je u pitanju žalba njegovog branitelja, na način da je prigodom odmjeravanja kazne koju će utvrditi optuženom zbog počinjenja kaznenog djela Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz članka 144. preuzetog KZ bivše SFRJ, dao neprimjereno velik značaj olakšavajućim okolnostima na strani optuženog uzimajući ih u njihovoj ukupnosti kao osobito olakšavajuće okolnosti, na temelju čega je neopravdano ublažio utvrđenu kaznu do razine jedne godine zatvora, što predstavlja maksimalno ublažavanje kazne koje je uopće moguće po članku 43. stavak 1. točka 1. preuzetog KZ SFRJ, odnosno kada je u pitanju žalba branitelja da je prvostupanjski sud pogriješio pri odmjeravanju kazne zatvora u trajanju od pet godina optuženom za kazneno djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz članka 142. stavak 1. preuzetog KZ bivše SFRJ, sobzirom da je pravilno utvrdio postojanje osobito olakšavajućih okolnosti na strani optuženog i izvršio ublažavanje kazne optuženom zbog počinjenja

kaznenog djela Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz članka 144. preuzetog KZ bivše SFRJ, dok to isto nije učinio u pogledu kaznenog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz članka 142. stavak 1. preuzetog KZ bivše SFRJ, što je morao učiniti ako je već utvrdio postojanje osobito olakšavajućih okolnosti.

Naime, po ocjeni ovog suda opravdano se na naprijed navedene okolnosti ukazuje, kako žalbom tužitelja, tako i žalbom branitelja optuženog, jer doista prvostupanjski sud prigodom odmjeravanja kazni nije bio dosljedan u ocjeni olakšavajućih okolnosti koje je utvrdio i cijenio na strani optuženog. Stim u svezi valja naglasiti da se olakšavajuće okolnosti na koje se poziva prvostupanjski sud u potpunosti odnose na osobu samog optuženog i nemaju nikakvu izravnu vezu sa okolnostima vezanim uz počinjenje kaznenog djela, tako da je u situaciji kada se osobito olakšavajuće okolnosti koje utvrdi sud na strani optuženog pod jednakim uvjetima moraju uvažavati kod odmjeravanja kazne za sva kaznena djela koja se optuženom stavljaju na teret. U konkretnom slučaju je očigledno da prvostupanjski sud nije postupio na taj način, što je imalo za posljedicu da je osobito olakšavajućim okolnostima na strani optuženog kod utvrđivanja kazne zbog počinjenja kaznenog djela Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz članka 144. preuzetog KZ bivše SFRJ dao prenaglašen značaj i nekritički ublažio kaznu do granice koja je uopće po zakonu moguća, gubeći iz vida težinu kaznenog djela i razmjere zlostavljanja i patnji koje je oštećeni E.H. pretrpio, dok s druge strane nije u skladu sa zakonom cijenio te iste osobito olakšavajuće okolnosti prigodom utvrđivanja kazne optuženom zbog počinjenja kaznenog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz članka 142. stavak 1. preuzetog KZ bivše SFRJ, utvrdivši mu kaznu od pet godina zatvora, koja ujedno predstavlja posebni minimum kazne propisane člankom 142. preuzetog KZ bivše SFRJ. Ovdje valja još istaknuti da je prvostupanjski sud u slučaju kada utvrdi postojanje osobito olakšavajućih okolnosti, čije je postojanje u konkretnom slučaju nije spomenuo ni za ovaj sud, obvezan primjeniti odredbe o ublažavanju kazne iz članka 42. stavak 1. točka 2. preuzetog KZ bivše SFRJ, u pogledu svih kaznenopravnih radnji, a ne samo nekih od njih.

Imajući u vidu da prvostupanjski sud nije tako postupio ovaj sud je djelimično uvažavajući žalbe tužitelja i branitelja preinačio prvostupanjsku presudu na način da je optuženom P.R. zv. R. iz B. zbog počinjenja kaznenog djela Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz članka 144. preuzetog KZ bivše SFRJ, utvrdio kaznu zatvora u trajanju od 2 (dvije) godine, a zbog počinjenja kaznenog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz članka 142. stavak 1. preuzetog KZ bivše SFRJ, utvrdio kaznu zatvora u trajanju od 4 (četiri) godine, nakon čega je temeljem članka 48. preuzetog KZ bivše SFRJ optuženog za oba kaznena djela osudio na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 5 (pet) godina i 6 (šest) mjeseci. Ovaj sud je uvjeren da je upravo ovako izrečena kazna optuženom adekvatna kako težini kaznenih djela za koje je optuženi oglašen krivim i stupnju njegove kaznene odgovornosti, tako i posljedicama koje su proistekle iz takovih postupaka optuženog. Ovaj sud dalje nalazi da će se navedenom kaznom u potpunosti ostvariti svrha kažnjavanja propisana člankom 33. preuzetog KZ bivše SFRJ.

U pogledu odluke prvostupanjskog suda da na temelju članka 188. stavak 1. ZKP Bd BiH optuženog P.R. obveže na plaćanje troškova kaznenog postupka u iznosu od 1.096,00

KM i paušala za rad suda u iznosu od 100,00 KM, neosnovano se branitelj u žalbi poziva na osobne prilike optuženog zbog kojih je po njegovom mišljenju trebalo donijeti odluku da navedeni troškovi padaju na teret proračunskih sredstava. Naime, neovisno od osobnih prilika optuženog koje ukazuju da je njegova obitelj skromnijeg imovnog stanja, branitelj optuženog tijekom prvostupanjskog postupka nije uspio uvjeriti sud da bi plaćanjem troškova kaznenog postupka bila dovedena u pitanje egzistencija optuženog, odnosno egzistencija osoba koje je po zakonu dužan uzdržavati, tako da je po ocjeni ovog suda pravilno postupio prvostupanjski sud kada je optuženog obvezao na plaćanje troškova kaznenog postupka.

Na temelju svega napred iznesenog ovaj sud je na temelju članka 314. stavak 1. ZKP Bd BiH odlučio kao u izreci ove presude.

ZAPISNIČAR

Biljana Vasiljević

PREDSJEDNIK VIJEĆA

Ruža Gligorević